

Ранко Симовић

Акваријум

Осећао је да га жена вара. Сумње су се згуснуле и замрачиле му дане.

Проверавајући у глави много детаља, доводећи их у везу, теснећи круг уобразиље која их спаја, схватио је да се његова жена виђа са једним продавцем из робне куће, који је, кад ради у поподневној смени, увече прати кући. Претпоставио је да они заједно долазе чак до пијаци и да се ту растају.

Нешто га је неодољиво вукло ка истини и често је мислио да се једном заседом непосредно у све то увери. Друго је, неодлучно, тај дан одлагао, чекајући погоднији тренутак, а уствари страхујући од сазнања које би потврдило све сумње.

Вечерас, најзад, несигурним кораком, уплашен, усукана и стидљива погледа, примиче се пијаци. Још је рано, још није време за њен повратак кући, али он, већ улази у пијачни простор, бирка погледом скровито и погодно место у сенци, где би се притајио и сачекао одсудни час.

Околу пијаци, тротоаром, промиче пешачки мравињак. Коловозом у правцу града и од града ка периферији јуре аутомобили. Свуда око тезги, иако је прохладно, спавају уморни сељаци и продавци из унутрашњости, увијени у џакове и ћебад. Њима је претекло робе, па чекају следећи дан, у нади да ће је продати. Повремено, међу тезге, залазе љубавни парови, да се, заклоњени, у полутами страсно загрле и изљубе.

Он се кроз пијачу провлачи мало погнут, иако тога није свестан, и пролази онуда где је најмање спавача и љубавника. Онда* стаје између барака две продавнице одакле има добар поглед на приступне улице које се сливају ка пијаци. Из једне од барака допире мирис устајалог старог сира и других млечних производа, а из друге јак мирис рибе. Бараке су лево од њега, па се на ту страну и осврнуо.

Видео је широк камени степеник испред улазних врата на који се може сести, а да се још увек задржи одлична позиција у односу на простор који је морао да контролише.

„Ово је као поручено”, помисли и седе на степенице, претходно прострввши марамицу да не упрља панталоне.

Тек тада је чуо да у продавници повремено ради неки мотор и да се, на пола метра од његове главе, налази застакљен, потопљеном сијалицом осветљен, простор са водом, пун живих шарана. Толико их је ту било да се не би могло рећи да шарани пливају у води, већ да вода плива између њих. У тескобном простору, који им је наметнут да у њему, још неко време живе, утовљени шарани мицали су се на најчудније начине.

То мицање се догађало неприродно, у свим правцима, напред, хоризонтално и вертикално, али су животињице, у скученом простору тешко мењале своја места.

Најчешће су покушавале да се издигну нагоре, ка некој замисљеној, спасоносној слободи, које није било. Онда су наглије, него приликом дизања, падале наниже, да би опет покушавале да учине један од ко зна колико пута поновљених покрета. Све се то догађало у стакленом сандуку који је за све рибе, а било их је много, износио око два метра ширине и један метар висине. Дубина простора није могла тачно да се оцени, али је из ње, однекуд, са млазићем свеже воде, хрлило ка предњој страни безброј мехурића који су играли око рибљих уста и шкрга, омамљујући их животом и надама. Рибе су без прекида отварале и затварале уста, грабећи се о невидљиви кисеоник, пе се чинило да су у тој борби исцрпене и да њихова спорост долази не само од збијености, него и од замора и узалудног кретања.

Видео је све то за неколико минута, али се исти приказ непрекидно одигравао, тако да је кад год се окрене на ту страну, могао поново да га види. Није било страха да ће нешто пропустити у тим приказима мучнине. Зато је наизменично осматрао простор у коме је очекивао да се жена појави, задржавајући се дуже на њему, а онда погледао и у рибе, осећајући да му оне праве друштво. Чинило му се да су оне с њим успоставиле неку веома живу и значајну везу, као да му се поверавају и као да од њега очекују спасење.

Време је протицало, на улицама се свет проревљавао. Све више су се и пешаци и возила кретали од центра града ка периферији. Ње још нема. Било му је хладно од камена на коме је седео, језа му се

пела уз кичму, а у стомаку је осећао муку, као пред повраћање. Закључио је да то долази од помешаног мириса сира и рибе и од гледања у тај стравични акваријум. Зато је све више усмеравао поглед између барака, мислећи и на то да је, ако све буде као и до сада, већ време да се она појави. Гризло га је нешто унутра, због те жеље да сазна истину, али и зато што је његов поступак недостојан, што је то што он чини некако ниско и бесмислено. Можда би требало наставити као и до сада, чекати и гушити сумње и оставити да она каже ако шта има, да она повуче следећи потез. Шта постиже ухођењем? Чему такво сазнање? Да ли ће оног часа, кад сазна, с њом да раскине? Да ли он то уопште жели? Да ли хоће? Да ли може? А ако сазна оно што тражи, па настави да живи с њом, уз ту извесност, чему онда све то? Дрхтао је у целом телу. Све се у њему грчило и напињало. Почињали су и зуби да му цвокоћу.

Да би био спреман за оно што је, према његовом очекивању требало већ да наступи, ради смирења, свратио је поглед на рибе. Оне су радиле исто што и раније, само му се учинило да су неке постале живље и немирније, да су се снажније опирале и да су понекад, репом или главом, ударале и у стаклени зид.

Кад је следећи пут погледао у простор оивичен баракама, његова жена се, у загрљају са мушкарцем, примицала пијаци. Познао их је, обоје. Корачали су лагано, заводећи се у веселости. Тихо су се смејали и нешто говорили једно другоме. Већ су залазили за ивицу бараке, губећи се према тезгама у тами. Иако је то очекивао, иако се за такав сусрет припремао, изненађење је било веће него што се надао. Удар силовит и тврд. Одједном му се смрачило пред очима. Светилке су, на улици, поскакивале. Све се смешало са непријатним мирисом, са дрхтавицом и муком. Одважио се да устане, да крене око бараке, да све види до краја и да нешто учини. Нешто јасно и коначно, као што је и желео.

Устајући, тетурајући се у исправљању и покрету напред, несмотрено је ципелом лупио у акваријум и стакло је, с треском пало. Вода је, под притиском, провалила и покуљала напоље, носећи несрећне рибе, које су у млазу, клиске, почеле да испадају и да се снажним ударцима копрцају по мокром пијачном бетону.

Љубавни парови су се ускомишали, спазачи су се пробудили и он је чуо жагор, повике и кораке. Морао је брзо нешто да одлучи. Сви ће га видети. И она. И он. Осрамотиће се за увек. Најбоље је да побегне.

Потрчао је из све снаге, између тезги, на другу страну. Према парку и високим зградама. Док је у трку стизао на домак шибља, чуо је иза себе снажно, самртно ударање рибљих репова по бетону. Оно је праћено помешаним, заглупшним гласовима:

- Ко је то учинио?
- Држите га!
- Како изгледа?
- Неки дечак!
- Неки мангуп!
- Није, људи, него матора будала!
- Где оде?
- Трчи уз парк.
- Ено га, иза зграда!
- Пожурите!
- Лопов!
- Баш ме брига!
- Мени није пустио рибе.
- Бар да их је пустио у реку!

Гласови су се изгубили. Он је, уздихан, стигао до врха парка. Онда је окренуо улицом, трудећи се да изгледа мирно и достојанствено. Ишао је све даље од своје куће. Није осећао ни пут ни време. У праскозорје, нашао се десетак километара далеко од града, у њивама поред пута ка своме родном месту. Тада је сео, мало се одморио и кренуо натраг. Осетио је неку нову снагу. „Пут је довољно дуг“, помислио је, „па ћу на миру моћи да смислим шта је најбоље да учиним кад стигнем кући“.

По
ве
ља